Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Волочиського районного суду Хмельницької області
10.09.2026

місто Хмельницький, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 10.09.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Волочиського районного суду Хмельницької області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області).

Загальна інформація.

Керівництво суду:

Голова суду – Бабій Олена Миколаївна.

Керівник апарату суду – Алієва Олена Павлівна.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», об’єкт відвідування є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщений у двох триповерхових адміністративних будівлях, які розташовані за адресами: вул. Лисенка, 4, м. Волочиськ, Хмельницький район, Хмельницька область (далі – приміщення № 1) та вул. Слави, 8, м. Волочиськ, Хмельницький район, Хмельницька область (далі – приміщення № 2).

На входах до приміщень суду є інформація про найменування судового органу (фото 1, 2).

Охорона приміщень суду та пропускний режим до суду здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. Пропускний пост знаходиться на першому поверсі суду.

У приміщеннях суду, у коридорах першого поверху встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правничої допомоги, правила та обов’язки учасників судових процесів тощо.

Штатна чисельність апарату суду становить 27 штатних одиниць. Судочинство у суді здійснюють 7 суддів.

У приміщенні № 1 облаштовано три зали судових засідань, один з яких для розгляду кримінальних справ (фото 3, 4). У приміщенні № 2 облаштовано одну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ (фото 5).

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі - ДБН В.2.2-26:2010) зали судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнані загородженнями зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених), лави для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплені до підлоги.

Вікна залів для розгляду кримінальних справ обладнані ґратами та системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Підсудним (засудженим) забезпечено доступ до питної води, встановлено кулер з питною водою.

Відповідно до вимог статей 18^1, 32 Кодексу цивільного захисту України у приміщенні № 1 наявне облаштоване найпростіше укриття для захисту громадян у разі повітряної тривоги, воєнних дій, терористичних актів, а також виникнення інших надзвичайних ситуацій.

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження, за інформацією керівника апарату суду, на адресу суду протягом 2024-2026 років не надходило. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваного під час перебування у суді також не зафіксовані.

На момент відвідування в приміщеннях суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені.

Попередні зауваження.

Відвідування суду групою НПМ здійснювалось вперше.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Пунктом 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 передбачено, що до складу групи приміщень для підсудних (засуджених) та конвою належать, зокрема, камери для підсудних (засуджених), приміщення для конвою та санітарні вузли.

Крім того, відповідно до пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 у кожному приміщенні суду камери для підсудних слід передбачати з розрахунку три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Утім, під час відвідування встановлено, що у приміщенні суду відсутні камери для підсудних (засуджених), приміщення для конвою та санітарні вузли, передбачені для відповідної групи приміщень.

Відсутність зазначених приміщень не забезпечує належних умов для розміщення підсудних (засуджених) та організації їх конвоювання, а також створює ризики недотримання вимог щодо роздільного розміщення осіб, які утримуються під вартою, зокрема чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено контактувати між собою відповідно до процесуального статусу або обставин кримінального провадження.

2. Відповідно до вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених обладнується бокс.

При неможливості обладнання боксу обладнується огороджена стоянка для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу та забезпечується вільний під'їзд до неї.

Однак під час відвідування встановлено, що в обох приміщенням суду відсутні як бокс, так і огороджена стоянка для спеціального автотранспорту варти (фото 6, 7).

3. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції, а саме: в обох приміщеннях суду не передбачено ізольованих маршрутів конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Окрім того, по маршруту конвоювання підсудних відсутні кнопки звукової сигналізації, що є порушенням пункту 13 Інструкції та вимог підпункту 7.1.10 ДБН ДБН В.2.2-26:2010

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

4. У порушення вимог статей 18-1, Кодексу цивільного захисту України у приміщенні № 2 відсутня споруда цивільного захисту для укриття учасників судового процесу, працівників суду та інших осіб у разі виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема повітряної тривоги, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 у приміщеннях суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Таке спілкування відбувається у залі судового засідання, чим не забезпечується його конфіденційність. Зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

6. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327, доступність будівель та споруд для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися, зокрема, фізичною можливістю та зручністю потрапляння до будівлі і пересування в ній.

Відповідно до пункту 6.1.8 ДБН В.2.2-40:2018 при розміщенні приміщень по висоті будівлі, крім сходів, необхідно передбачати пандуси, ліфти, піднімальні платформи, вертикальні підйомники згідно з вимогами або інші пристрої для переміщення.

Водночас, у порушення вимог пункту 6.1.8 ДБН В.2.2-40:2018, у приміщенні суду № 1 відсутній безбар'єрний вхід до будівлі.

У приміщенні суду № 2 наявний пандус, однак його конструктивні параметри та облаштування не відповідають вимогам пункту 5.2.3 ДБН В.2.2-40:2018.

Крім того, у порушення розділу 11 ДБН В.2.2-40:2018, санітарні приміщення суду не пристосовані для користування людей з інвалідністю (фото 8, 9).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій області та Волочиському районному суду Хмельницької області відповідно до компетенції:

1. Вжити заходів щодо усунення виявлених порушень та недоліків, що призводять до недотримання прав людини під час перебування обвинувачених (підсудних), засуджених у приміщенні суду.

2. Опрацювати питання щодо забезпечення у приміщеннях суду кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

3. Опрацювати питання щодо облаштування у приміщеннях суду належного приміщення для конвою, а також окремого санітарного приміщення для підсудних (засуджених).

4. Обладнати у приміщеннях суду бокс, або огороджену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних).

5. Опрацювати питання щодо облаштування ізольованих маршрутів конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

6. Опрацювати питання щодо розміщення по маршрутах конвоювання підсудних кнопки звукової сигналізації.

7. Опрацювати питання щодо облаштування у приміщеннях суду кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими).

8. Вжити заходів щодо забезпечення доступності приміщень суду для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Анастасія ХАЛІКОВА**

Фото до Звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

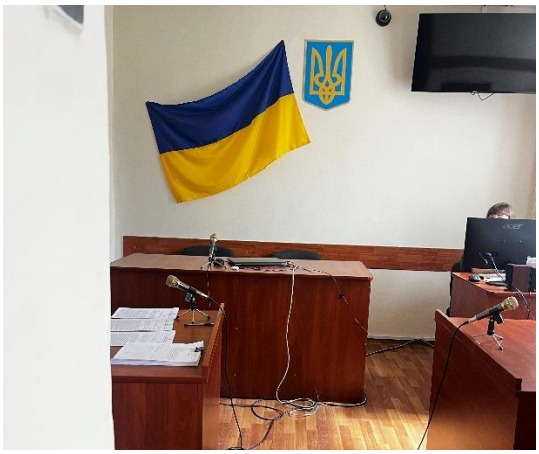

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

